

Op zoek naar meer toegevo

Rond 2007 stelde Marcel Markhorst zichzelf de vraag hoe hij meer uit zijn lelieteelt kon halen. Hij besloot te investeren in de verwerking in de schuur om zo een stukje toegevoegde waarde naar zich toe te halen. Dit jaar teelt M.E.J. Markhorst Bloembollen (Brucht) ruim 50 hectare lelies, waarvan 25 hectare door de schuur gaat. Ook de eigen teelt neemt geleidelijk toe.

Marcel Markhorst: 'Steeds stukje erbij'

Tekst en foto's: Gerrit Wildenbeest

Lielietelers die zich het extreem natte jaar 1998 nog herinneren zullen wel eens gedacht hebben 'waarom ben ik er ooit aan begonnen?' Zo niet Marcel Markhorst. De jonge pootgoedaardappelteler dacht bij zichzelf 'dat ploeteren in de modder kan ik ook en misschien nog wel beter'. Via Hobaho commissienair Rob Molenaar kwam hij in contact met contractgever Burger en De Blank en dat klikte. "We begonnen met 3 ha contractteelt voor hen, een jaar daarop was dat al 6, toen 12 en in het vierde jaar al 25 hectare", herinnert Marcel (39) zich. De lelieteelt bleek hem zo te liggen dat hij van de poot aardappels, waarvan hij op z'n 16e al 5 ha voor eigen risico teelde, afstand deed. Dat ook omdat poot aardappels van het zand steeds minder gevraagd werden.

RISICOSPREIDING

In 2007 was het areaal contractteelt aangegroeid tot zo'n 35 ha, alles na het rooien en spoelen

direct af land voor een vaste contractprijs naar Burger en De Blank. De vraag was toen: zo doorgaan of proberen meer uit zijn lelies te halen door ook de lelies zelf te verwerken. Het antwoord op die vraag werd Marcel gemakkelijker gemaakt, doordat Burger en De Blank de verwerking in datzelfde jaar afstootte. Marcel nam de spullen - leverbaarverwerkingslijn, plantgoedverwerkingslijn, kisten enzovoort - over, evenals een aantal contractgevers waarvoor Burger en De Blank op contract teelde. Tevens bouwde hij een nieuwe schuur die nu - zo gaat dat - eigenlijk al weer te klein is. In 2008 verwerkte hij in de schuur al 15 ha, in 2009 was dat 20 ha en dit jaar zit hij op 25 hectare te verwerken lelies op een totaal areaal leverbaar van 50 ha (naast 5 ha schub en 2 ha tweejarige teelt). Samenvattend teelt Markhorst op dit moment nog een deel 'afland' voor contractgevers, een groeiend deel verwerkt product voor contractgevers én een deel eigen teelt (circa 7 ha, in 2011 circa 12 ha). Marcel verwacht dat de eigen teelt wel zal toenemen, maar uit het oogpunt van risicospreiding zal er altijd contractteelt blijven.

De groei tussen 2007 en 2010 van 35 naar 50 hectare zal zich niet per se zo doorzetten. Het streven is eerder om nog meer door de schuur te laten lopen, want daar zit de toegevoegde waarde. Dat heeft Marcel al jong van zijn vader geleerd, die altijd zei 'doe een zilverpapiertje om een konijnenkeutel en het brengt geld op'. Markhorst heeft niet erg hoeven te wennen aan de groei naar een fors leliebedrijf in iets meer dan een decennium. "Ach, het gaat met stappen, steeds kwam er een stukje bij. Eerst kwam de rooimachine, daarna werd het loonspoelen vervangen door zelf spoelen en nu kunnen we bijna alles zelf". Ook het personeel groeide mee. Hij werkt met drie vaste werknemers die hij deels zelf heeft opgeleid. Het seizoenswerk aan de verwerkingslijn wordt verzorgd door 23 Poolse seizoenskrachten, die hij via een uitzendbureau inhuurt.

SORTIMENT

Het sortiment bestaat voor ruwweg de helft uit LA's en Aziaten, inclusief een behoorlijk areaal potaziaten, de overige 25 ha zijn Orientals. Marcel geeft grif toe dat de LA's in Overijssel wat bossiger zijn dan in de Noordoostpolder en dus wat hogere verwerkingskosten met zich meebrengen. "Maar er komen hier ook meer bollen uit de roe, dus wat is het probleem?" Zijn sortiment eigen teelt voor 2011 omvat ondermeer de Orientals 'Lake Carey', 'Sorbonne', 'Medusa', 'Mothers Choice', 'Rialto', 'Siberia', 'Montezuma', 'Sheila', 'Yelloween' (OT), de LA's 'Golden Tycoon', 'Fangio', 'Yellow Diamond' en de donkerrode Aziaat 'Foreigner'. De 50 hectare lelieteelt vindt allemaal plaats op (huur)land binnen een straal van 7 km van het bedrijf. Marcel houdt absoluut niet van ver weg telen.

Over het koude, natte en dan weer te warme (juli) groeiseizoen is al genoeg gezegd. Het rooien begon op 14 oktober met de LA's, gevolgd door de potaziaten. Vanaf half november waren de eerste Orientals aan de beurt. De vroeg invallende winter vanaf 25 november zal Marcel niet snel vergeten. De laatste vijf dagen voor de vorst is er continue gerooid voor een voorraad van 10-11 werkdagen voor de schuur. Maar toch moesten de schuurwerkzaamheden nog 2,5 dagen stoppen. Ook voor de tweede vorstinval vanaf half december is voluit gegaan: er is zo'n 80 uur continue gerooid. Met resultaat, want er is voldoende voorraad gerooid voor de Poolse werknemers die woensdag voor de kerst naar Polen vertrokken voor de kerstviering. Alle leverbaar voor de contractteelt is er uit, de drie hectare eigen teelt die nog in de grond zit hoopt Marcel tussen kerst en oud en nieuw te kunnen rooien. Als de Polen dan op 3 januari terug zijn, kunnen ze daarmee in de schuur aan de slag. Half december was het best even spannend maar op het moment van ons bezoek (maandag 20

toegevoegde waarde

Verwerking in de schuur: meer toegevoegde waarde

december) is Marcel vol vertrouwen dat ook de laatste drie hectare goed uit de grond komen. Het gaat om een areaal eigen teelt. 'Er zijn nu eenmaal contractgevers die de bollen behoorlijk vroeg willen hebben, nu kan ik mijn eigen late soorten rijper rooien, dat is geen nadeel'. Een geluk bij een ongeluk is dat hij hiervan nog

niet alles voorverkocht heeft, zodat hij nog een beetje kan profiteren van de stijgende prijzen. Een beetje, want de bulk is begin 2010 al voorverkocht. "Als jonge kweker wil je toch een stukje zekerheid", zegt Marcel. Samenvattend is zijn oordeel over het enerverende, bijna afgelopen leliejaar: "Het wordt toch wel een aardig jaar".

Poolse seizoenskrachten: 3 januari weer aan de slag

Markhorst Bloembollen beschikt sinds dit jaar over een Schouten-lieverenkelaar met een verlijner ervoor. "De verenkelaar werkt super, maar de verlijner is waarde-loos", oordeelt Marcel kort en krachtig. Omdat de grote bollen over de kleinere heen lopen ontstaat er toch steeds een verstopping voor de verenkelaar, die de verlijner juist moet voorkomen. Dat de verlijner bij bijvoorbeeld Menting wel goed werkt (zie vorige BBV) komt volgens Marcel omdat daar de bollen als het ware al voorgesorteerd aankomen. Sowieso is de vulling voor de Smartsort van Menting met zijn hoge capaciteit geen probleem, wel voor de vier sporen voor de weegteller van Markhorst, waar een hoge vullingsgraad nodig is voor voldoende capaciteit. 'Ja, nu er een mooie partij Orientals over gaat doet ie het prima, maar dan was het ook zonder de verlijner wel goed gegaan'. Zoals het nu draait levert de verenkelaar-verlijner combinatie geen arbeidsbeparing op: 'ik had er vier mensen staan en die staan er nog'. Overigens mag opgemerkt worden dat de dit jaar geïnstalleerde nieuwe Schouten-shaver het prima doet.